«Հայէկոնոմբանկ» ԲԲԸ
Գլխավոր գրասենյակ
Հասցե՝ ՀՀ, Երևան, 0002,
Ամիրյան փող. 23/1
Հեռ.՝ +37410 563-332
Տեղեկատու՝ 86-86
Ֆաքս՝ +37410 538-904
Էլ. փոստ՝ bank@aeb.am
www.aeb.am

Armeconombank OJSC
Head Office
23/1 Amiryan Str., 0002, Yerevan,
Republic of Armenia
Tel.: +37410 563-332
Call Center: +3741 08000 86-86
Fax: +37410 538-904
E-mail: bank@aeb.am
www.aeb.am

N 13-02/34 «22» հոկտեմբերի 2009

ՀՀ ԿԵՆՏՐՈՆԱԿԱՆ ԲԱՆԿԻ ՆԱԽԱԳԱՀ
ՊԱՐՈՆ ԱՐԹՈՒՐ ՋԱՎԱԴՅԱՆԻՆ

ՀԱՐԳԵԼԻ ՊԱՐՈՆ ՋԱՎԱԴՅԱՆ

Գործող օրենսդրության պահանջների համաձայն Ձեզ ենք ներկայացնում Հաշվետու թողարկողի 2009թ. երրորդ եռամսյակի հաշվետվությունը:

Առդիր 12 էջ:

Հարգանքով՝

ԳՈՐԾԱԴԻՐ ՏՆՕՐԵՆ ԴԱՎԻԹ ՍՈՒՔԻԱՍՅԱՆ

Միջանկյալ հաշվետվություն ֆինանսական դրության մասին

«Հայէկոնոմբանկ» ԲԲԸ ք.Երևան, Ամիրյան փող.23 /1

Հազար ՀՀ դրամ	Ծանոթ.	2009թ. սեպտեմբերի 30-ի դրությամբ (չաուդիտված)	2008թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ (աուդիտված)
ԱԿՏԻՎՆԵՐ			
Դրամական միջոցներ և մնացորդներ ՀՀ կենտրոնական բանկում	15	9,329,437	10,748,475
Պահանջներ այլ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ	16	5,065,246	4,505,717
Ածանցյալ ֆինանսական գործիքներ	17	-	245
Հաճախորդներին տրված վարկեր և փոխատվություններ	18	29,059,588	27,059,404
Վաճառքի համար մատչելի ներդրումներ	19	1,013,406	284,371
Հետգնման պայմանագրերով գրավադրված արժեթղթեր	26	2,324,393	4,270,145
Հիմնական միջոցներ	20	2,467,723	2,428,469
Ոչ նյութական ակտիվներ	21	11,158	13,472
Կանխավճար շահութահարկի գծով		205,800	205,800
Հետաձգված հարկային ակտիվ	13	28,560	43,752
Այլ ակտիվներ	22	304,147	353,224
Ընդամենը՝ ակտիվներ		**49,809,458**	**49,913,074**
ՊԱՐՏԱՎՈՐՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ ԵՎ ՍԵՓԱԿԱՆ ԿԱՊԻՏԱԼ			
Պարտավորություններ			
Պարտավորություններ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ	23	16,445,420	20,110,400
Պարտավորություններ հաճախորդների նկատմամբ	24	24,575,419	20,870,074
Ընթացիկ հարկի գծով պարտավորություն		77,496	-
Այլ պարտավորություններ	25	310,235	297,934
Ընդամենը՝ պարտավորություններ		**41,408,570**	**41,278,408**
Սեփական կապիտալ			
Բաժնետիրական կապիտալ	27	2,333,338	2,333,338
Գլխավոր պահուստ		405,133	405,133
Այլ պահուստներ		55,500	(19,647)
Չբաշխված շահույթ		5,606,917	5,915,842
Ընդամենը՝ սեփական կապիտալ		**8,400,888**	**8,634,666**
Ընդամենը՝ պարտավորություններ և սեփական կապիտալ		**49,809,458**	**49,913,074**

Գործադիր տնօրեն — **Դ. Սարգսյան**

Գլխավոր հաշվապահ — **Վ. Քարայան**

Հաշվետվության վավերացման ամսաթիվը
14.10.09թ

Միջանկյալ հաշվետվություն համապարփակ ֆինանսական արդյունքների մասին

«Հայէկոնոմբանկ» ԲԲԸ ք.Երևան, Ամիրյան փող.23 /1

Հազար ՀՀ դրամ

	Ծանոթ.	2009թ-ի սեպտեմբերի 30-ին ավարտված ինն ամիսների համար (չաուդիտված)	2008թ-ի սեպտեմբերի 30-ին ավարտված ինն ամիսների համար (չաուդիտված)
Տոկոսային և նմանատիպ եկամուտներ	6	3,400,100	3,603,774
Տոկոսային և նմանատիպ ծախսեր	6	(1,444,751)	(1,320,490)
Զուտ տոկոսային եկամուտներ		**1,955,349**	**2,283,284**
Կոմիսիոն և այլ վճարների տեսքով եկամուտներ	7	802,216	882,304
Կոմիսիոն և այլ վճարների տեսքով ծախսեր	7	(187,213)	(172,255)
Զուտ կոմիսիոն և այլ եկամուտներ		**615,003**	**710,049**
Զուտ առևտրային եկամուտ	8	510,146	417,285
Վաճառքի համար մատչելի ներդրումներից զուտ վնաս		(23,885)	(39,937)
Շահաբաժիններից ստացված եկամուտ		9,219	10,667
Արտարժույթի վերագնահատումից ստացված զուտ եկամուտ		(320,374)	(77,027)
Այլ եկամուտներ	9	151,973	101,778
Վարկային կորուստների արժեզրկման ծախս	10	(350,109)	(549,310)
Անձնակազմի գծով ծախսեր	11	(1,381,509)	(1,415,047)
Հիմնական միջոցների մաշվածություն	20	(315,041)	(258,633)
Ոչ նյութական ակտիվների ամորտիզացիա	21	(2,461)	(2,462)
Այլ ծախսեր	12	(850,024)	(769,203)
Շահույթ մինչև հարկում		**(1,691)**	**411,444**
Շահութահարկի գծով ծախս	13	(73,900)	(113,392)
Չբաշխված շահույթ		**(75,591)**	**298,052**
Մեկ բաժնետոմսին ընկնող շահույթ			
Բազային	14	(0.08)	0.32
Այլ համապարփակ եկամուտ			
Վաճառքի համար մատչելի ֆինանսական ակտիվների վերագնահատումից օգուտ(վնաս)		93,934	(49,630)
Այլ համապարփակ եկամտի մասով շահութահարկ		(18,787)	9,926
Ընդհանուր համապարփակ եկամուտ		75,147	(39,704)

Գործադիր տնօրեն **Դ. Սուքիասյան**

Գլխավոր հաշվապահ **Վ. Բաբայան**

Հաշվետվության վավերացման ամսաթիվը
14.10.09թ

Միջանկյալ հաշվետվություն դրամական միջոցների հոսքերի մասին

«Հայէկոնոմբանկ» ԲԲԸ ք.Երևան, Ամիրյան փող.23 /1

Հազար ՀՀ դրամ

	2009թ-ի սեպտեմբերի 30-ին ավարտված ինն ամիսների համար (չաուդիտված)	2008թ-ի սեպտեմբերի 30-ին ավարտված ինն ամիսների համար (չաուդիտված)
Գործառնական գործունեությունից դրամական հոսքեր		
Ստացված տոկոսներ	3,332,348	3,581,018
Վճարված տոկոսներ	(1,541,146)	(1,220,693)
Ստացված կոմիսիոն վճարներ	804,020	882,815
Վճարված կոմիսիոն գումարներ	(167,213)	(172,801)
Արտարժութային գործառնություններից ստացված շահույթ	510,074	393,817
Նախկինում դուրս գրված ակտիվների վերադարձ	84,628	103,337
Վճարված աշխատավարձ և դրան հավասարեցված այլ վճարումներ	(1,228,250)	(1,238,598)
Ստացված այլ գործառնական եկամուտներ	140,013	100,399
Վճարված այլ գործառնական ծախսեր	(978,430)	(1,165,255)
Դրամական հոսքեր նախքան գործառնական ակտիվներում և պարտավորություններում փոփոխությունները	**936,044**	**1,264,039**
(Ավելացում)/նվազում գործառնական ակտիվներում		
Փոխառություններ այլ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ	2,404,157	(2,339,758)
Հաճախորդներին տրված վարկեր և փոխատվություններ	(2,637,655)	952,086
Այլ ակտիվներ	942,763	(27,183)
Ավելացում/(նվազում) գործառնական պարտավորություններում		
Պարտավորություններ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ	(3,411,640)	(3,073,116)
Պարտավորություններ հաճախորդների նկատմամբ	2,986,227	662,714
Այլ պարտավորություններ	(130,765)	(704,123)
Զուտ դրամական հոսքեր գործառնական գործունեությունից մինչև շահութահարկը	**1,089,131**	**(3,265,341)**
Վճարված շահութահարկ	-	(557,170)
Գործառնական գործունեությունից զուտ դրամական հոսքեր	**1,089,131**	**(3,822,511)**
Ներդրումային գործունեությունից դրամական հոսքեր		
Ներդրումային արժեթղթերի վաճառք/(առք)	1,307,660	3,701,682
Ստացված շահաբաժիններ	9,219	10,667
Հիմնական միջոցների առք	(369,680)	(346,045)
Հիմնական միջոցների վաճառք	17,406	24,100
Ոչ նյութական ակտիվների առք	(152)	(166)
Ներդրումային գործունեությունից զուտ դրամական հոսքեր	**964,443**	**3,390,438**
Ֆինանսական գործունեությունից դրամական հոսքեր		
Ֆինանս. կազմակերպ. վարկերի ստացում	(4,474,513)	1,215,126
Վճարված շահաբաժիններ	(241,952)	(268,949)
Ֆինանսական գործունեությունից զուտ դրամական հոսքեր	**(4,716,465)**	**946,177**
Դրամական միջոցների և դրանց համարժեքների զուտ աճ/(նվազում)	**(2,662,891)**	**514,104**
Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ ժամանակաշրջանի սկզբի դրությամբ	**12,277,166**	**9,395,126**
Արտարժույթի փոխարժեքի ազդեցությունը դրամական միջոցների և դրանց համարժեքների վրա	2,242,285	(67,806)
Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ ժամանակաշրջանի վերջի դրությամբ (ծանոթ. 15)	**11,856,560**	**9,841,424**

Գործադիր տնօրեն Գ. Սաքիասյան

Գլխավոր հաշվապահ Վ. Քարայան

Հաշվետվության վավերացման ամսաթիվը
14.10.09թ

Սեփական կապիտալում փոփոխությունների մասին միջանկյալ հաշվետվություն

«Հայէկոնոմբանկ» ԲԲԸ ք.Երևան, Ամիրյան փող.23/1

Հազար ՀՀ դրամ

	Բաժնետիրական կապիտալ	Գլխավոր պահուստ	Վաճառքի համար մատչելի ներդրումների գծով վերագնահատման պահուստ	Չբաշխված շահույթ	Ընդամենը
Հաշվեկշիռը առ 01.01.08թ. դրությամբ (աուդիտված)	**2,333,338**	**310,455**	**1,874**	**5,772,757**	**8,418,424**
Ժամանակաշրջանի շահույթ	-	-	-	298,052	298,052
Համալրում պահուստին	-	94,678	-	(94,678)	-
Շահաբաժիններ բաժնետերերին	-	-	-	(280,001)	(280,001)
Այլ համապարփակ եկամուտ		-	(39,704)	-	(39,704)
Հաշվեկշիռը 30.09.08թ. դրությամբ (չաուդիտված)	**2,333,338**	**405,133**	**(37,830)**	**5,696,130**	**8,396,771**
Ժամանակաշրջանի շահույթ	-	-	-	219,712	219,712
Համալրում պահուստին	-	-	-	-	-
Շահաբաժիններ բաժնետերերին	-	-	-	-	-
Այլ համապարփակ եկամուտ	-	-	18,183	-	18,183
Հաշվեկշիռը 31.12.08թ. դրությամբ (աուդիտված)	**2,333,338**	**405,133**	**(19,647)**	**5,915,842**	**8,634,666**
Ժամանակաշրջանի շահույթ	-	-	-	(75,591)	(75,591)
Համալրում պահուստին	-	-	-	-	-
Շահաբաժիններ բաժնետերերին	-	-	-	(233,334)	(233,334)
Այլ համապարփակ եկամուտ	-	-	75,147	-	75,147
Հաշվեկշիռը 30.09.09թ. դրությամբ (չաուդիտված)	**2,333,338**	**405,133**	**55,500**	**5,606,917**	**8,400,888**

Գործադիր տնօրեն — Գ. Սարգսյան

Գլխավոր հաշվապահ — Վ. Բաբայան

Հաշվետվության հաստատման ամսաթիվը
14.10.09թ

Հավելված 1

Հայաստանի Հանրապետության կենտրոնական բանկի խորհրդի 2009 թվականի հունիսի 2-ի թիվ 165 Ն որոշմամբ հաստատված «Բանկերի, վարկային կազմակերպությունների, ապահովագրական ընկերությունների, ապահովագրական բրոքերների, ներդրումային ընկերությունների, Կենտրոնական դեպոզիտարիայի և դրամական փոխանցումներ իրականացնող ֆինանսական կազմակերպությունների կողմից տեղեկությունների հրապարակման» կանոնակարգ 8/03-ի

(ձևանմուշ)

ՀՐԱՊԱՐԱԿՎՈՂ ՀԱՇՎԵՏՎՈՒԹՅՈՒՆ

Հիմնական տնտեսական նորմատիվների վերաբերյալ

Բանկի անվանումը ՀԱՅԷԿՈՆՈՄԲԱՆԿ

Ժամանակահատվածը 01/07/2009 թ-ից 30/09/2009 թ.

(հազ. դրամ)

Նորմատիվներ	Նորմատիվի փաստացի մեծությունը հաշվետու բանկի համար	ՀՀ կենտրոնական բանկի սահմանած նորմատիվի թույլատրելի մեծությունը	Հաշվետու ժամանակաշրջանում խախտումների թիվը
1	2	3	4
Բանկի կանոնադրական հիմնադրամի նվազագույն չափը	2,333,338	50,000	խախտում առկա չէ
Ընդհանուր (սեփական) կապիտալի նվազագույն չափը	7,823,121	5,000,000	խախտում առկա չէ
Ն1 Ընդհանուր կապիտալի և ռիսկով կշռված ակտիվների գումարների միջև նվազագույն հարաբերակցությունը	21.03%	12%	խախտում առկա չէ
$Ն_2^1$ Բանկի բարձր իրացվելի ակտիվների և ընդհանուր ակտիվների գումարների միջև նվազագույն հարաբերակցությունը	36.77%	15%	խախտում առկա չէ
$Ն_2^2$ Բանկի բարձր իրացվելի ակտիվների և ցպահանջ պարտավորությունների միջև նվազագույն հարաբերակցությունը	91.73%	60%	խախտում առկա չէ
$Ն_3^1$ Մեկ փոխառուի գծով ռիսկի առավելագույն չափը	15.01%	20%	խախտում առկա չէ
$Ն_3^2$ Խոշոր փոխառուների գծով ռիսկի առավելագույն չափը	68.02%	500%	խախտում առկա չէ
$Ն_4^1$ Բանկի հետ կապված մեկ անձի գծով ռիսկի առավելագույն չափը	3.11%	5%	խախտում առկա չէ
$Ն_4^2$ Բանկի հետ կապված բոլոր անձանց գծով ռիսկի առավելագույն չափը	15.60%	20%	խախտում առկա չէ
Հայաստանի Հանրապետության կենտրոնական բանկում տեղաբաշխված պարտադիր պահուստների նվազագույն չափը			
ՀՀ դրամով	X	8.00%	խախտում առկա չէ
ԱՄՆ դոլարով		12.00%	խախտում առկա չէ
Եվրոյով		12.00%	խախտում առկա չէ

Կ.Տ.

Բանկի գործադիր մարմնի ղեկավար

(ստորագրություն)

Գլխավոր հաշվապահ

¶Ý³Ñ³ ï»Éáí Ð³Û¿ÏáÝáÙµ³ÝÏÇ Ñ³ßí»ïáõ »é³ÙëÛ³ÏÇ ·áñÍáõÝ»áõÃÛáõÝÁ` å»ïù ¿ ÷³ëï»Ýù, áñ Ñ³Ù³ßË³ñÑ³ÛÇÝ ýÇÝ³Ýë³-ïÝï»ë³Ï³Ý ×·Ý³Å³ÙÁ Çñ ³½¹»óáõÃÛáõÝÁ áõÝ»ó³í Ý³¨ ÐÐ ïÝï»ëáõÃÛ³Ý, ³Û¹ ÃíáõÙ µ³ÝÏ³ÛÇÝ Ñ³Ù³Ï³ñ·Ç íñ³, áñáí å³ÛÙ³Ý³íáñí³Í áñáß³ÏÇ ã³÷áí ¹³Ý¹³Õ»óÇÝ Ð³Û¿ÏáÝáÙµ³ÝÏÇ óáõó³ÝÇßÝ»ñÇ ³×Ç ¨ ½³ñ·³óÙ³Ý ï»Ùå»ñÁ:

Î³ñ¨áñíáõÙ ¿ µ³ÝÏÇ` áñå»ë áõÝÇí»ñë³É Ï³éáõÛóÇ ½³ñ·³óÙ³Ý é³½Ù³í³ñáõÃÛ³Ý ß³ñáõÝ³Ï³Ï³ÝáõÃÛáõÝÁ, áñÁ Ïå³Ñå³ÝíÇ Ý³¨ ³å³·³ÛáõÙ:

Ð³ßí»ïáõ »é³ÙëÛ³ÏáõÙ Ð³Û¿ÏáÝáÙµ³ÝÏÁ ÙÇ³ó³í ÙÇç³½·³ÛÇÝ í×³ñáõÙÝ»ñÇ §Worldlink¦ Ñ³Ù³Ï³ñ·ÇÝ:

Ð³ßí»ïáõ »é³ÙëÛ³ÏÁ ³ñ¹ÛáõÝ³í»ï ¿ñ Ý³¨ ÙÇç³½·³ÛÇÝ ýÇÝ³Ýë³í³ñÏ³ÛÇÝ Ï³éáõÛóÝ»ñÇ Ñ»ï Ð³Û¿ÏáÝáÙµ³ÝÏÇ Ñ³Ù³·áñÍ³ÏóáõÃÛ³Ý ³éáõÙáí. ÁÝ¹É³ÛÝí»óÇÝ ·áñÍáõÝ»áõÃÛáõÝÁ Íñ³·ñ»ñÁ ¨ Í³í³Éí»ó ·áñÍ³ÏóáõÃÛáõÝÁ Ýáñ µ³ÝÏ³ÛÇÝ Í³é³ÛáõÃÛáõÝÝ»ñÇ áÉáñïáõÙ: ²Ûëå»ë, §²é¨ïñÇ ËÃ³ÝÙ³Ý Íñ³·ñÇ¦ ßñç³Ý³ÏÝ»ñáõÙ ÏÝùí³Í í»ñ³Ï³Ý·ÝíáÕ í³ñÏ³ÛÇÝ å³ÛÙ³Ý³·ñÇ ßñç³Ý³ÏÝ»ñáõÙ µ³ÝÏÁ ëÏë»ó ÐÐ ÁÝÏ»ñáõÃÛáõÝÝ»ñÇ ³ñï³Ñ³ÝÙ³Ý ¨ Ý»ñÙáõÍÙ³Ý ·áñÍ³ñùÝ»ñÇ áõÕÕ³ÏÇ ýÇÝ³Ýë³íáñÙ³Ý (í³ñÏ³íáñÙ³Ý) Çñ³Ï³Ý³óáõÙÁ, ÇÝãÁ ÑÝ³ñ³íáñáõÃÛáõÝ ¿ ï³ÉÇë Ñ³Ûñ»Ý³Ï³Ý ÁÝÏ»ñáõÃÛáõÝÝ»ñÇÝ ¨ ³ÝÑ³ï Ó»éÝ³ñÏ³ ï»ñ»ñÇÝ, µ³ÝÏ Ý»ñÏ³Û³óÝ»Éáí Ý»ñÙáõÍÙ³Ý Ï³Ù ³ñï³Ñ³ÝÙ³Ý å³ÛÙ³Ý³·ñÁ ¨ Ñ³ßÇí-³åñ³Ýù³·ñÁ, Ñ³Ù³å³ï³ëË³Ý ÙÇçáóÝ»ñ ëï³Ý³É ·áñÍ³ñùÇ Ñ»ï Ï³åí³Í í×³ñáõÙÝ»ñÝ Çñ³Ï³Ý³óÝ»Éáõ Ñ³Ù³ñ, ÇÝãå»ë Ý³¨ µ³ÝÏÁ ëÏë»ó í³ñÏ»ñ ïñ³Ù³¹ñ»É Ð³Ù³ßË³ñÑ³ÛÇÝ µ³ÝÏÇ Íñ³·ñáí: ØÇç³½·³ÛÇÝ ÙÇçµ³ÝÏ³ÛÇÝ í³ñÏ³ÛÇÝ ßáõÏ³Ý»ñáõÙ ëï»ÕÍí³Í ×·Ý³Å³Ù³ÛÇÝ Çñ³íÇ×³ÏÇ å³ÛÙ³ÝÝ»ñáõÙ Ð³Û¿ÏáÝáÙµ³ÝÏÁ ¨ë Ù»Ï ³Ý·³Ù ³å³óáõóáõÙ ¿, áñ ÙÇç³½·³ÛÇÝ ýÇÝ³Ýë³Ï³Ý Ï³éáõÛóÝ»ñÁ ß³ñáõÝ³ÏáõÙ »Ý íëï³Ñ»É µ³ÝÏÇÝ, ¨ áñ Ð³Û¿ÏáÝáÙµ³ÝÏÁ Ñ³ëï³ ïáõÝ ù³ÛÉ»ñáí ß³ñáõÝ³Ï»Éáõ ¿ Çñ ³é³çÝÃ³óÁ Ýáñ í³ñÏ³ÛÇÝ Íñ³·ñ»ñÇ Ý»ñ¹ñÙ³Ý áõ ½³ñ·³óÙ³Ý ¨ ÙÇçáóÝ»ñÇ Ý»ñ·ñ³íÙ³Ý Ýáñ ßáõÏ³Ý»ñÇ Ûáõñ³óÙ³Ý áÉáñïÝ»ñáõÙ:

Ð³Ý¹Çë³Ý³Éáí áõÝÇí»ñë³É µ³ÝÏ, Ð³Û¿ÏáÝáÙµ³ÝÏÁ ·áñÍáõÝ»áõÃÛáõÝ ¿ Í³í³ÉáõÙ µ³ÝÏ³ÛÇÝ Í³é³ÛáõÃÛáõÝÝ»ñÇ Ù³ïáõóÙ³Ý µáÉáñ áÉáñïÝ»ñáõÙ: ´³ÝÏÁ Çñ Ï³ÛáõÝ ½³ñ·³óáõÙ ¹Çñù»ñÝ áõÝÇ Ã» ³ñï³ñÅáõÃ³ÛÇÝ, Ã» ³ñÅ»ÃÕÃ»ñÇ, Ã» ÙÇçµ³ÝÏ³ÛÇÝ ßáõÏ³Ý»ñáõÙ: àñå»ë áõÝÇí»ñë³É Ï³éáõÛó, µ³ÝÏÁ ³ÏïÇí ·áñÍáõÝ»áõÃÛáõÝ ¿ Í³í³ÉáõÙ Ã» í³ñÏ³íáñÙ³Ý, Ã» Í³é³ÛáõÃÛáõÝÝ»ñÇ Ù³ïáõóÙ³Ý, Ã» ÷áË³ÝóáõÙÝ»ñÇ Ýáñ Ó¨»ñÇ, Ã» åÉ³ëïÇÏ ù³ñï»ñÇ ëå³ë³ñÏÙ³Ý áÉáñïÝ»ñáõÙ:

Ð³Û¿ÏáÝáÙµ³ÝÏÁ Ù»Í ï»Õ ¿ Ñ³ïÏ³óÝáõÙ Çñ ·áñÍáõÝ»áõÃÛ³Ý ÁÝÃ³óùáõÙ ³é³ç³óáÕ éÇëÏ»ñÇ µ³ó³Ñ³ÛïÙ³Ý, ·Ý³Ñ³ïÙ³Ý, Ýí³½»óÙ³Ý ¨ ³ñ¹ÛáõÝ³í»ï Ï³é³í³ñÙ³Ý Ñ³Ù³Ï³ñ·»ñÇ Ùß³ÏÙ³ÝÁ ¨ Ý»ñ¹ñÙ³ÝÁ: ´³ÝÏÇ ·áñÍáõÝ»áõÃÛ³Ý ³ñ¹ÛáõÝ³í»ïáõÃÛáõÝÁ å³ÛÙ³Ý³íáñÕ ·áñÍáÝÝ»ñÇ ß³ñùáõÙ ³é³çÝ³ÛÇÝ ÝßÝ³Ï³ÉÇó áõÝÇ µ³ÝÏ³ÛÇÝ éÇëÏ»ñÇ å³Ñå³ÝáõÙÁ ÁÝ¹áõÝ»ÉÇ ë³ÑÙ³ÝÝ»ñáõÙ, áñÁ Ñ³Ý¹»ëÇ·ÝáõÙ ¿ Ý³¨ µ³ÝÏ³ÛÇÝ Ñ³Ù³Ï³ñ·Ç Ï³Ûáõ-ÝáõÃÛ³Ý ³ÛÉ ·áñÍáÝ: ´³ÝÏ³ÛÇÝ ·áñÍáõÝ»áõÃÛ³Ý ÁÉáñïáõÙ Ó»éùµ»ñíáÕ Ýí³×áõÙÝ»ñÇ ÑÇÙùáõÙ ÁÝÏ³Í »Ý Ñáõë³ÉÇáõÃÛáõÝÁ ¨ Ï³ÛáõÝáõÃÛáõÝÁ, áñáÝó ³å³Ñáíí³Í »Ý ³Ý÷á÷áË ³ÝÑñ³Å»ßï ¿ Ñ³Ý¹ÇëÇ ·áñÍÇù Ñ³Ý¹Çë³ÝáõÙ éÇëÏ»ñÇ ûåïÇÙ³É Ï³é³í³ñÙ³Ý:

²ÏïÇíÝ»ñÇ ¨ å³ëÇíÝ»ñÇ Ï³é³í³ñÙ³Ý ·áñÍÁÝÃ³óÁ Çñ³Ï³Ý³óÝ»ÉÇë Ð³Û¿ÏáÝáÙµ³ÝÏÁ É³ÛÝáñ»Ý ÏÇñ³éáõÙ ¿ ³éÏ³ ·Çï³-·áñÍÝ³Ï³Ý ³ñ¹ÛáõÝ³í»ï ÷áñÓÁ: ØÇ³ÏÇ³Í Ù»Ë³ÝÇ½ÙÝ»ñÇ Ý»ñ¹ñÙ³Ý ¨ ß³ñáõÝ³Ï³Ï³Ý Ï³ï³ñ»É³·áñÍÙ³Ý ³ñ¹ÛáõÝùáõÙ µ³ÝÏÁ ÑÝ³ñ³íáñáõÃÛáõÝ ¿ ëï³ó³í Ýí³½»óÝ»É éÇëÏ³ÛÝáõÃÛáõÝÁ` µ³ñÓñ³óÝ»Éáí Ï³é³í³ñÙ³Ý ³ñ¹ÛáõÝ³í»ïáõÃÛáõÝÁ:

ä³ëÇíÝ»ñÇ ³ñ¹ÛáõÝ³í»ï Ï³é³í³ñÙ³Ý Ñ³Ù³ñ µ³ÝÏÁ É³ÛÝáñ»Ý ÏÇñ³éáõÙ ¿ ×ÏáõÝ ïáÏáë³¹ñáõÛù³ÛÇÝ ù³Õ³ù³Ï³ÝáõÃÛáõÝ í³ñÙ³Ý ÑÝ³ñ³íáñáõÃÛáõÝÝ»ñÁ` Ó¨³íáñ»Éáí ·áñÍáõÝ»áõÃÛ³ÝÑ³Ù³ñ ³ÝÑñ³Å»ßï ë»÷³Ï³Ý ÙÇçáóÝ»ñÇ Í³í³ÉÝ»ñÁ:

èÇëÏ»ñÇ ·Ý³Ñ³ïÙ³Ý ¨ Ï³é³í³ñÙ³Ý ³ñ¹ÛáõÝ³í»ï Ñ³Ù³Ï³ñ·Ç Ý»ñ¹ñÙ³ÝÝ ³é³çÝ³Ñ»ñÃ Ýß³Ý³ÏáõÃÛáõÝ áõÝÇ µ³ÝÏ»ñÇ Ñ³Ù³ñ` Ý»ñÏ³ÛáõÙë ÐÐ µ³ÝÏ³ÛÇÝ Ñ³Ù³Ï³ñ·áõÙ Ó¨³íáñí³Í ëáõñ ÙñóÏ³ÏóáõÃÛ³Ý ¹³ßïÇ å³ÛÙ³ÝÝ»ñáõÙ: èÇëÏ»ñÇ µ³ó³Ñ³ÛïÙ³Ý, ÝáõÛÝ³Ï³Ý³óÙ³Ý, ¹»ë³Ï³ñ·Ù³Ý, ·Ý³Ñ³ïÙ³Ý, ÙáÝÇÃáñÇÝ·Ç,

í»ñÉáõÍáõÃÛ³Ý, Ï³ÝË³ñ·»ÉÙ³Ý ¨ Ï³é³í³ñÙ³Ý ³ñ¹ÛáõÝ³í»ï Ñ³Ù³Ï³ñ·Á Ñ³Ù³ ï»ÕáõÙ ¿ ïÝï»ë³Ù³Ã»Ù³ïÇÏ³Ï³Ý Ùá¹»É³íáñáõÙÁ ·áñÍÁÝÃ³óÝ»ñÇ Ï³ÝáÝ³Ï³ñ·Ù³Ý, í»ñÉáõÍáõÃÛ³Ý, Ï³ÝË³ï»ëÙ³Ý ¨ Ù³ñ¹Ï³ÛÇÝ ·áñÍáÝÇ Ýå³ëï³íáñ û·ï³·áñÍÙ³Ý ûåïÇÙ³É Ñ³Ù³Ï³ñ·»ñÇ Ñ»ï, áñÇ Ý»ñ¹ñÙ³Ý ÑÇÙÝ³Ï³Ý Ýå³ï³ÏÝ ¿ µ³ó³é»É Ï³Ù Ýí³½³·áõÛÝÇ Ñ³ëóÝ»É µ³ÝÏÇ ·áñÍáõÝ»áõÃÛ³Ý ÑÝ³ñ³íáñ éÇëÏ»ñáí å³ÛÙ³Ý³íáñí³Í Ïáñáõëï Ý»ñÁ: ´³ÝÏÇ éÇëÏ»ñÇ Ï³é³í³ñÙ³Ý ÑÇÙÝ³Ï³Ý ËÝ¹ÇñÁ ·áñÍáÕ ÝáñÙ³ïÇí³ÛÇÝ ¹³ßïÇ å³Ñ³ÝçÝ»ñÇ, ß³ÑáõÃ³µ»ñáõÃÛ³Ý, Ñáõë³ÉÇáõÃÛ³Ý, ³Ýíï³Ý·áõÃÛ³Ý, í×³ñáõÝ³ÏáõÃÛ³Ý ·áñÍ³ÏÇóÝ»ñÇ ÁÝ¹áõÝ»ÉÇ Ù³Ï³ñ¹³ÏÝ»ñÇ ¨ µ³ÝÏÇ ½³ñ·³óÙ³Ý Ïßé³¹³ïí³Í é³½Ù³í³ñáõÃÛ³Ý å³ÛÙ³ÝÝ»ñáõÙ éÇëÏ-»Ï³Ùáõï ûåïÇÙ³É Ñ³ñ³µ»ñ³ÏóáõÃÛ³Ý ³å³ÑáíáõÙÝ ¿: èÇëÏ»ñÇ Ï³é³í³ñÙ³Ý ÑÇÙÝ³Ï³Ý ëÏ½µáõÝùÝ»ñÁ, ³é³ÝÓÇÝ éÇëÏ³ï»ë³ÏÝ»ñÇ ·Ý³Ñ³ïÙ³Ý ¨ Ï³é³í³ñÙ³Ý Ùáï»óáõÙÝ»ñÁ, Ù»Ãá¹³µ³ÝáõÃÛáõÝÝ»ñÁ ¨ Ùá¹»ÉÝ»ñÁ ë³ÑÙ³Ýí³Í »Ý µ³ÝÏÇ Ý»ñùÇÝ Çñ³í³Ï³Ý ³Ïï»ñáõÙ` ½áõ·³Ïó»Éáí ¹ñ³Ýù µ³ÝÏÇ Ñ³Ù³Ë³éÝ éÇëÏÇ ·Ý³Ñ³ïÙ³Ý ¨ ¹ñ³ ûåïÇÙ³É Ï³é³í³ñÙ³Ý ÙÇçáó³éáõÙÝ»ñÇ ë³ÑÙ³ÝÙ³Ùµ: èÇëÏ»ñÇ Ï³é³í³ñÙ³Ý áÉáñïÁ Ï³ÝáÝ³Ï³ñ·áÕ Ý»ñùÇÝ Çñ³í³Ï³Ý ³Ïï»ñÁ, µ³ÝÏÇ ·áñÍáõÝ»áõÃÛáõÝÁ Ï³ÝáÝ³Ï³ñ·áÕ ÙÛáõë Ý»ñùÇÝ ÷³ëï³ÃÕÃ»ñÇÝ ½áõ·ÁÝÃ³ó, å³ñµ»ñ³µ³ñ í»ñ³Ý³ÛíáõÙ »Ý` µ³ÝÏÇ éÇëÏ»ñÇ Ï³é³í³ñÙ³Ý Ñ³Ù³Ï³ñ·Á Ñ³Ù³å³ï³ëË³Ý»óÝ»Éáí Ý»ñùÇÝ ¨ ³ñï³ùÇÝ ÙÇç³í³Ûñ»ñáõÙ ï»ÕÇ áõÝ»óáÕ ÷á÷áËáõÃÛáõÝÝ»ñÇÝ, µ³ÝÏÇ é³½Ù³í³ñ³Ï³Ý ËÝ¹ÇñÝ»ñÇÝ ¨ Çñ³Ï³Ý³óíáÕ ·áñÍ³éÝáõÃÛáõÝÝ»ñÇ Í³í³É³ÛÇÝ ¨ áñ³Ï³Ï³Ý µÝáõÃ³·ñ»ñÇÝ: ´³ÝÏÇ éÇëÏ»ñÇ Ï³é³í³ñÙ³Ý ëïáñ³µ³Å³ÝÙ³Ý ÏáÕÙÇó Ùßï³å»ë ³ßË³ï³ÝùÝ»ñ »Ý Çñ³Ï³Ý³óíáõÙ éÇëÏ»ñÇ ·Ý³Ñ³ïÙ³Ý ¨ Ï³é³í³ñÙ³Ý Ù»Ãá¹³µ³ÝáõÃÛ³Ý ¨ ·áñÍÁÝÃ³óÝ»ñÇ Ñ³Ù³ÏáÕÙ³ÝÇ, µ³½Ù³Ï³ñ¹³Ï í»ñÉáõÍáõÃÛ³Ý ¨ Ï³ï³ñ»É³·áñÍÙ³Ý áõÕÕáõÃÛ³Ùµ:

Ð³Ù³Ó³ÛÝ Ð³Û¿ÏáÝáÙµ³ÝÏÇ §èÇëÏ»ñÇ Ï³é³í³ñÙ³Ý ù³Õ³ù³Ï³ÝáõÃÛ³Ý¦ å³Ñ³ÝçÝ»ñÇ, Ñ³ßíÇ ³éÝ»Éáí GARP-Ç (Generally Accepted Risk Principles) éÇëÏÇ Ï³é³í³ñÙ³Ý ëÏ½µáõÝùÝ»ñÁ` µ³ÝÏáõÙ Ùß³Ïí»É ¨ Ý»ñ¹ñí»É »Ý Ñ»ï¨Û³É ÑÇÙÝ³Ï³Ý éÇëÏ³ï»ë³ÏÝ»ñÇ ·Ý³Ñ³ïÙ³Ý ¨ Ï³é³í³ñÙ³Ý Ùá¹»ÉÝ»ñÁ.

- í³ñÏ³ÛÇÝ éÇëÏ,
- ïáÏáë³¹ñáõÛùÝ»ñÇ ÷á÷áËÙ³Ý éÇëÏ,
- Çñ³óí»ÉÇáõÃÛ³Ý éÇëÏ,
- ³ñï³ñÅáõÃ³ÛÇÝ éÇëÏ,
- ·Ý³ÛÇÝ éÇëÏ,
- ·áñÍ³éÝ³Ï³Ý éÇëÏ:

<u>ì³ñÏ³ÛÇÝ éÇëÏ</u>

ì³ñÏ³ÛÇÝ éÇëÏÁ í³ñÏÇ, Ñ³ßí³ñÏí³Í ïáÏáëÇ Ï³Ù ¹ñ³Ýó ÙÇ Ù³ëÇ áõß³óÙ³Ý Ï³Ù ³Ýí»ñ³¹³ñÓ»ÉÇáõÃÛ³Ý ÑÝ³ñ³íáñ íï³Ý·Ý ¿` å³ÛÙ³Ý³íáñí³Í í³ñÏ³éáõÇ ýÇÝ³Ýë³Ï³Ý íÇ×³ÏÇ í³ïÃ³ñ³óÙ³Ùµ, ·ñ³íÇ ³ñÅ»ùÇ Ù³Ùµ ¨ ÝÙ³Ý ³ÛÉ å³ï×³éÝ»ñáí:

´³ÝÏáõÙ Ùß³Ïí»É ¿ í³ñÏ³ÛÇÝ éÇëÏÇ ·Ý³Ñ³ïÙ³Ý ¨ Ï³é³í³ñÙ³Ý ë»÷³Ï³Ý Ù»Ãá¹³µ³ÝáõÃÛáõÝ, áñÁ ÑÝ³ñ³íáñáõÃÛáõÝ ¿ ï³ÉÇë ·Ý³Ñ»Éáõ í³ñÏÇ éÇëÏ³ÛÝáõÃÛáõÝÁª ÑÇÙÝí»Éáí Ñ³Ù³å³ï³ëË³Ý Ùá¹»ÉÇ Ñ³ßí³ñÏÝ»ñÇ ³ñ¹ÛáõÝùÝ»ñÇ íñ³: ¼áõ·³Ïó»Éáí Ù³Ã»Ù³ïÇÏ³Ï³Ý ¨ ïÝï»ë³·Ç ï³Ï³Ý ÑÇÙÝ³íáñáõÙÝ»ñÁ` í³ñÏ³ÛÇÝ éÇëÏÇ ·Ý³Ñ³ïÙ³Ý Ùá¹»ÉÝ ³å³ÑáíáõÙ ¿ éÇëÏÇ ·Ý³Ñ³ïÙ³Ý Ñ³Ù³ÉÇñ Ùáï»óáõÙ, áñÁ Ýå³ëï³íáõÙ ¿ í³ñÏÇ ïñ³Ù³¹ñÙ³Ý ÑÇÙÝ³íáñí³Í áñáßÙ³Ý Ï³Û³óÙ³Ýª áñå»ë ¿Ï½á·»Ý ÷á÷áËÏ³ÏÝ»ñ ÏÇñ³é»Éáí Ý³¨ ¿ùëå»ñï³ÛÇÝ ·Ý³Ñ³ï³ÏÝ»ñÁ:

Æ Ñ³í»ÉáõÙÝ í»ñáÑÇßÛ³É Ù»Ãá¹³µ³ÝáõÃÛ³Ý` µ³ÝÏáõÙ Ùß³Ïí³Í ëÃñ»ë Ã»ëï»ñÇ ï³ñµ»ñ ëó»Ý³ñÝ»ñÇ ÙÇçáóáí Çñ³Ï³Ý³óíáõÙ ¿ í³ñÏ³ÛÇÝ éÇëÏÇ ·Ý³Ñ³ïáõÙ` Ñ³ßí³ñÏ»Éáí áñáß³ÏÇ ßáÏ³ÛÇÝ Çñ³íÇ×³ÏÝ»ñÇ ³½¹»óáõÃÛáõÝÁ µ³ÝÏÇ ÁÝ¹Ñ³Ýáõñ Ï³åÇï³ÉÇ Ýí³½³·áõÛÝ ã³÷Ç ¨ Ñ³Ù³ñÅ»ùáõÃÛ³Ý ÝáñÙ³ïÇí»ñÇ íñ³, ·Ý³Ñ³ïíáõÙ »Ý ÝáñÙ³ïÇí»ñÇ Ë³ËïÙ³Ý Ñ³í³Ý³Ï³ÝáõÃÛáõÝÁ ¨ ã³÷»ñÁ, å³Ñáõëï³ÛÇÝ ýáÝ¹³ÛÇÝ »ÝÃ³Ï³ Ñ³í»ÉÛ³É ·áõÙ³ñÇ ã³÷Á: ²é³í»É Ñ³í³Ý³Ï³Ý ëó»Ý³ñÝ»ñÇ í»ñÉáõÍáõÃÛ³Ý ÙÇçáóáí ·Ý³Ñ³ïíáõÙ ¿ í³ñÏ³ÛÇÝ åáñïý»ÉÇ éÇëÏ³ÛÝáõÃÛáõÝÁ ¨ Çñ³Ï³Ý³óíáõÙ »Ý éÇëÏÇ Ýí³½»óÙ³Ý Ù³Ï³ñ¹³ÏÇ

³ å ³ÑáíÙ³ÝÝ áõÕÕí³Í ÙÇçáó³éáõÙÝ»ñ: ´³ÝÏÇ ÁÝ¹Ñ³Ýáõñ Ï³ åÇï³ÉÇ Ýí³½³·áõÙÝ ã³÷Ç ¨ Ñ³Ù³ñÅ»ùáõÃÛ³Ý ÝáñÙ³ïÇíÝ»ñÇ íñ³ ¹³ë³Ï³ñ·í³Í, Ï³ëÏ³Í»ÉÇ, ëï³Ý¹³ñï ¨ ÁÝ¹Ñ³Ýáõñ í³ñÏ»ñÇ áñáß³ÏÇ ïáÏáëÇ ¹áõñë·ñÙ³Ý ëó»Ý³ñÝ»ñÇ ³½¹»óáõÃÛ³Ý Ñ³ßí³ñÏáõÙ Ý»ñ³éí³Í ¿ Ý³¨ ÝáñÙ³ïÇíÝ»ñÇ Ë³ËïÙ³Ý ÏñÇïÇÏ³Ï³Ý Ï»ï»ñÇ áñáßáõÙÁ, áñÁ ÑÝ³ñ³íáñáõÃÛáõÝ ¿ ï³ÉÇë ·Ý³Ñ³ï»É ïíÛ³É ûñí³ ¹ñáõÃÛ³Ùµ ÝáñÙ³ïÇíÝ»ñÇ Ë³ËïÙ³Ý Ñ³í³Ý³Ï³ÝáõÃÛáõÝÁ (éÇëÏÁ): ì³ñÏ³ÛÇÝ éÇëÏÇ Ï³é³í³ñÙ³Ý ³ñ¹ÛáõÝ³í»ï Ñ³Ù³Ï³ñ·Ç ßÝáñÑÇí µ³ÝÏÇ í³ñÏ³ÛÇÝ åáñïý»ÉÁ ß³ñáõÝ³ÏáõÙ ¿ å³Ñå³Ý»É ³í³Ý¹³Ï³Ý µ³ñÓñ áñ³ÏÁ ¨ó³Íñ éÇëÏ³ÛÝáõÃÛ³Ý ³ëïÇ×³ÝÁ:

îáÏáë³¹ñáõÛùÝ»ñÇ ÷á÷áËÙ³Ý éÇëÏ

îáÏáë³¹ñáõÛùÇ ÷á÷áËÙ³Ý (ïáÏáë³¹ñáõÛùÇ) éÇëÏÁ µ³ÝÏÇ ½áõï ïáÏáë³ÛÇÝ »Ï³Ùï Ç Ï³Ù Ï³åÇï³ÉÇ ïÝï»ë³Ï³Ý ³ñÅ»ùÇ íñ³ ßáõÏ³Û³Ï³Ý ïáÏáë³¹ñáõÛùÝ»ñÇ ÷á÷áËÙ³Ý µ³ó³ë³Ï³Ý ³½¹»óáõÃÛ³Ý Ñ³í³Ý³Ï³ÝáõÃÛáõÝÝ ¿:

´³ÝÏáõÙ Ý»ñ¹ñí»É ¿ ïáÏáë³¹ñáõÛùÝ»ñÇ ÷á÷áËÙ³Ý ÝÏ³ ïÙ³Ùµ½·³ÛáõÝ ³ÏïÇíÝ»ñÇ ¨ å³ñï³íáñáõÃÛáõÝÝ»ñÇ ¹Çëµ³É³ÝëÇ í»ñÉáõÍáõÃÛ³Ý íñ³ ÑÇÙÝí³Í` ïáÏáë³¹ñáõÛùÝ»ñÇ ÷á÷áËÙ³Ý éÇëÏÇ ·Ý³Ñ³ïÙ³Ý ¨ Ï³é³í³ñÙ³Ý Ù»Ãá¹³µ³ÝáõÃÛáõÝ, áñÇÝ ½áõ·³Ñ»é Çñ³Ï³Ý³óíáõÙ ¿ Ý³¨ ýÇÝ³Ýë³Ï³Ý ßáõÏ³ÛÇ ¨ ïÝï»ëáõÃÛ³Ý Çñ³Ï³Ý Ñ³ïí³ÍÇ ½³ñ·³óÙ³Ý ÙÇï»ÙÝ»ñÇ í»ñÉáõÍáõÃÛáõÝ: îáÏáë³¹ñáõÛùÇ éÇëÏÇ Ýí³½»óÙ³Ý Ýå³ï³Ïáí Çñ³Ï³Ý³óíáõÙ ³ÏïÇíÝ»ñÇ ¨ å³ñï³íáñáõÃÛáõÝÝ»ñÇ ¹Ûáõñ³óÇÝ»ñÇ í»ñÉáõÍáõÃÛáõÝÁ ÑÝ³ñ³íáñáõÃÛáõÝ ¿ ï³ÉÇë ³ÏïÇíÝ»ñÇ ¨ å³ñï³íáñáõÃÛáõÝÝ»ñÇ ûåïÇÙ³É Ï³é³í³ñÙ³Ý ÙÇçáóáí Ñ»ï³íáñ»É ïáÏáë³¹ñáõÛùÇ éÇëÏÁ: Ð³ßíÇ ³éÝ»Éáí ïáÏáë³¹ñáõÛùÝ»ñÇ ÷á÷áËÙ³Ý ÁÝ¹Ñ³Ýáõñ ÙÇïáõÙÝ»ñÁ ¨ ÏÇñ³é»Éáí Ùß³Ïí³Í Ùá¹»ÉÝ»ñÁ` Ó»éÝ³ñÏíáõÙ »Ý ÙÇçáó³éáõÙÝ»ñ Áëï Å³ÙÏ»ïÝ»ñÇ Ý»ñ·ñ³ííáÕ ¨ ï»Õ³µ³ßËíáÕ ÙÇçáóÝ»ñÇ Í³í³ÉÝ»ñÇ ³ñ¹ÛáõÝ³í»ï Ñ³ñ³µ»ñ³ÏóáõÃÛáõÝÝ»ñÇ ³å³ÑáíÙ³Ý áõÕÕáõÃÛ³Ùµ:

Æñ³óí»ÉÇáõÃÛ³Ý éÇëÏ

Æñ³óí»ÉÇáõÃÛ³Ý éÇëÏÁ Ñ³í³Ý³Ï³ÝáõÃÛáõÝÝ ¿, áñ µ³ÝÏÝ Ç íÇ×³ÏÇ ãÇ ÉÇÝÇ ×Çßï Å³Ù³Ý³ÏÇÝ µ³í³ñ³ñ»É Çñ å³ñï³íáñáõÃÛáõÝÝ»ñÁ ³é³Ýó Éñ³óáõóÇã Ïáñáõëï Ý»ñÇ Ïñ»Éáõ, ÇÝãÁ µ³ó³ë³µ³ñ Ï³½¹Ç µ³ÝÏÇ ß³ÑáõÃÛ³Ý ¨/Ï³Ù Ï³åÇï³ÉÇ íñ³:

´³ÝÏÇ Çñ³óí»ÉÇáõÃÛ³Ý éÇëÏÇ ·Ý³Ñ³ïÙ³Ý ¨ Ï³é³í³ñÙ³Ý Ýå³ï³Ïáí µ³ÝÏáõÙ Ùß³Ïí»É ¿ Å³ÙÏ»ï³ÛÝáõÃÛ³Ý ×»Õùí³ÍùÝ»ñÇ Ñ³ßí³ñÏÙ³Ý íñ³ ÑÇÙÝí³Í Ù»Ãá¹³µ³ÝáõÃÛáõÝ, áñÇ ÙÇçáóáí ·Ý³Ñ³ïíáõÙ »Ý µ³ÝÏÇ ³ÏÝÏ³ÉíáÕ Ñ³ëáõÛÃÝ»ñÁ, ÙÇÝã¨ 90 ûñ ¨ ÙÇÝã¨ 1 ï³ñÇ Ïáï³Ï³ÛÇÝ Çñ³óí»ÉÇáõÃÛ³Ý óáõó³ÝÇßÝ»ñÁ ¨ Çñ³Ï³Ý³óíáõÙ ¿ ¹ñ³Ýó Å³Ù³Ý³ÏÇÝ ß³ñáõÝ³Ï í»ñÉáõÍáõÃÛáõÝ, áñÁ Ýå³ëïáõÙ ¿ ³ÏïÇíÝ»ñÇ ¨ å³ñï³íáñáõÃÛáõÝÝ»ñÇ Ï³é³í³ñÙ³Ý ûåïÇÙ³É áñáßáõÙÝ»ñÇ Ï³Û³óÙ³ÝÁ:

´³ÝÏÇ Çñ³óí»ÉÇáõÃÛ³Ý éÇëÏÇ ·Ý³Ñ³ïÙ³Ý Ýå³ï³Ïáí Ùß³Ïí³Í ëÃñ»ë Ã»ëï»ñÇ Ù»Ãá¹³µ³ÝáõÃÛ³Ý ÏÇñ³éÙ³Ùµ Ñ³ßí³ñÏíáõÙ ¿ ï³ñµ»ñ ßáÏ³ÛÇÝ Çñ³íÇ×³ÏÝ»ñÇ ³½¹»óáõÃÛáõÝÁ µ³ÝÏÇ Çñ³óí»ÉÇáõÃÛ³Ý ÝáñÙ³ïÇíÝ»ñÇ íñ³: ÜáñÙ³ïÇíÝ»ñÇ Ë³ËïÙ³Ý ÏñÇïÇÏ³Ï³Ý Ï»ï»ñÇ áñáßáõÙÁ ÑÝ³ñ³íáñáõÃÛáõÝ ¿ ï³ÉÇë ëï³Ý³É µ³ÝÏÇ Çñ³óí»ÉÇáõÃÛ³Ý éÇëÏÇ ³ÙµáÕç³Ï³Ý ·Ý³Ñ³ï³Ï³ÝÝ»ñ` í»ñÉáõÍ»Éáí ýÇ½ÇÏ³Ï³Ý ³ÝÓ³Ýó Å³ÙÏ»ï³ÛÇÝ ³í³Ý¹Ý»ñÇ å³ÛÙ³Ý³·ñ³ÛÇÝ Å³ÙÏ»ïÇó ßáõï »ï å³Ñ³ÝçÙ³Ý ¨ óå³Ñ³Ýç å³ñï³íáñáõÃÛáõÝÝ»ñÇ »ï å³Ñ³ÝçÙ³Ý ³½¹»óáõÃÛáõÝÁ ÝáñÙ³ïÇíÝ»ñÇ íñ³ ¨ í»ñçÇÝÝ»ñÇë Ë³ËïÙ³Ý Ñ³í³Ý³Ï³ÝáõÃÛáõÝÝ»ñÁ:

²ñï³ñÅáõÃ³ÛÇÝ éÇëÏ

²ñï³ñÅáõÃ³ÛÇÝ éÇëÏÁ ³ñï³ñÅáõÃÇ ÷áË³ñÅ»ùÇ ï³ï³ÝÙ³Ý Ñ»ï¨³Ýùáí í»ñ³·Ý³Ñ³ïí»Éáõ ¹Çñù»ñÇ ·Ý³Ñ³ïÙ³Ý í»ñ³¹ñ³Ýù ¿, áñÁ ·Ý³Ñ³ïíáõÙ ¿ ÇÝã å»ë Áëï ³é³ÝÓÇÝ ³ñï³ñÅáõÛÃÝ»ñÇ, ³ÛÝå»ë ¿É µ³ÝÏÇ ³ñï³ñÅáõÃ³ÛÇÝ ³ÏïÇíÝ»ñÇ ¨ å³ñï³íáñáõÃÛáõÝÝ»ñÇ ÷³Ã»ÃÇ Ñ³Ù³ñ:

²ñï³ñÅáõÃ³ÛÇÝ ¹Çñù»ñÇ Ñ»ç³ïáñáõÙÁ, áñå»ë ³ñï³ñÅáõÃ³ÛÇÝ éÇëÏÇ Ï³é³í³ñÙ³Ý ÑÇÙÝ³Ï³Ý Ù»Ë³ÝÇ½Ù, Ñ³Ù³å³ï³ëË³Ý ýÇÝ³Ýë³Ï³Ý ·áñÍÇùÝ»ñÇ Ã»ñ½³ñ·³óÙ³Ý Ñ»ï¨³Ýùáí ¹»é¨ë µ³í³ñ³ñ ã³÷áí ½³ñ·³ó³Í ¨ ÏÇñ³é»ÉÇ ã¿ Ð³Û³ëï³ÝáõÙ:

ØÇç³½·³ÛÇÝ åñ³ÏïÇÏ³ÛáõÙ ÁÝ¹áõÝí³Í VAR Ù»Ãá¹³µ³ÝáõÃÛ³Ý ¨ ³ñï³ñÅáõÛÃÝ»ñÇ ÷áË³ñÅ»ùÝ»ñÇ í»ñçÇÝ 1 ï³ñí³ Å³Ù³Ý³Ï³ÛÇÝ ß³ñùÇ í³ñÇ³óÇ³ÛÇ óáõó³ÝÇßÝ»ñÇ ÑÇÙ³Ý íñ³ µ³ÝÏáõÙ Ùß³Ïí»É ¨ Ý»ñ¹ñí»É ¿ ³ñï³ñÅáõÃ³ÛÇÝ éÇëÏÇ ·Ý³Ñ³ïÙ³Ý ïÝï»ë³Ù³Ã»Ù³ïÇÏ³Ï³Ý Ùá¹»É, áñÁ ÑÝ³ñ³íáñáõÃÛáõÝ ¿ ï³ÉÇë ·Ý³Ñ³ï»Éáõ ³ñï³ñÅáõÛÃÝ»ñÇ ÷áË³ñÅ»ùÝ»ñÇ ï³ï³ÝáõÙÝ»ñÇó ÑÝ³ñ³íáñ ³é³í»É³·áõÛÝ íÝ³ëÝ»ñÁ: Øá¹»ÉÇ ÏÇñ³éÙ³Ý ³ñ¹ÛáõÝùáõÙ ëï³óíáõÙ »Ý Áëï ³é³ÝÓÇÝ ³ñï³ñÅáõÛÃÝ»ñÇ éÇëÏ»ñÇ ¨ ÁÝ¹Ñ³Ýáõñ ³ñï³ñÅáõÃ³ÛÇÝ éÇëÏÇ (³ñï³ñÅáõÃ³ÛÇÝ ¹Çñù»ñÇ í»ñ³·Ý³Ñ³ïáõÙÇó ÑÝ³ñ³íáñ ³é³í»É³·áõÛÝ íÝ³ëÇ) ·Ý³Ñ³ï³Ï³ÝÝ»ñÁ, áñáÝù ÑÇÙù »Ý Ñ³Ý¹Çë³ÝáõÙ ³ñï³ñÅáõÛÃáí ³ÏïÇíÝ»ñÇ ¨ å³ñï³íáñáõÃÛáõÝÝ»ñÇ ûåïÇÙ³É Ï³é³í³ñÙ³Ý Ñ³Ù³ñ: ´³ÝÏÇ ³ñï³ñÅáõÃ³ÛÇÝ ù³Õ³ù³Ï³ÝáõÃÛáõÝÁ ÙÇïí³Í ¿ ³ñï³ñÅáõÃ³ÛÇÝ ¹Çñù»ñÇ ³ñ¹ÛáõÝ³í»ï Ï³é³í³ñÙ³Ý ³å³ÑáíÙ³ÝÁ` ½áõ·³Ïó»Éáí ³ÛÝ ³ñ¹³ñ³óí³Í éÇëÏÇ Ù³Ï³ñ¹³ÏÇ Ñ»ï:

<u>¶Ý³ÛÇÝ éÇëÏ</u>

¶Ý³ÛÇÝ éÇëÏÁ ³ñÅ»ÃÕÃ»ñÇ ßáõÏ³Û³Ï³Ý ·Ý»ñÇ ³Ýµ³ñ»Ýå³ëï ÷á÷áËáõÃÛáõÝÝ»ñÇ Ñ»ï¨³Ýùáí µ³ÝÏÇ ýÇÝ³Ýë³Ï³Ý Ïáñáõëï Ïñ»Éáõ íï³Ý·Ý ¿` å³ÛÙ³Ý³íáñí³Í ÇÝãå»ë ïíÛ³É ³ñÅ»ÃÕÃÇ ¨ ¹ñ³ ÃáÕ³ñÏáÕÇ, ³ÛÝå»ë ¿É ßáõÏ³ÛáõÙ ßñç³Ý³éíáÕ ³ñÅ»ÃÕÃ»ñÇ ßáõÏ³Û³Ï³Ý ·Ý»ñÇ ÁÝ¹Ñ³Ýáõñ ï³ï³ÝáõÙÝ»ñÇ Ñ»ï Ï³åí³Í ·áñÍáÝÝ»ñáí (ïíÛ³É ³ñÅ»ÃÕÃÇ ·Íáí »ñÏ³ñ Ï³Ù Ï³ñ× ¹ÇñùÇ ³éÏ³ÛáõÃÛ³Ý å³ÛÙ³ÝÝ»ñáõÙ):

¶Ý³ÛÇÝ éÇëÏÇ ÑÝ³ñ³íáñ Ýí³½³·áõÛÝ Ù³Ï³ñ¹³ÏÝ ³å³ÑáííáõÙ ¿ Ñ»ï¨Û³É ÙÇçáó³éáõÙÝ»ñÇ ßñç³Ý³ÏÝ»ñáõÙ.

- ýÇÝ³Ýë³Ï³Ý ßáõÏ³ÛÇ Ï³éáõóí³Íù³ÛÇÝ, Í³í³É³ÛÇÝ ¨ ·Ý³ÛÇÝ óáõó³ÝÇßÝ»ñÇ ¹ÇÝ³ÙÇÏ³ÛÇ, ³é³ÝÓÇÝ ýÇÝ³Ýë³Ï³Ý ·áñÍÇùÝ»ñÇ Çñ³óí»ÉÇáõÃÛ³Ý í»ñÉáõÍáõÃÛáõÝ, ³éÏ³ ÙÇïáõÙÝ»ñÇ µ³ó³Ñ³ÛïáõÙ,
- ÑÝ³ñ³íáñ Ïáñáõëï»ñÇ ·Ý³Ñ³ïáõÙ,
- Ñ»ç³íáñÙ³Ý ·áñÍÇùÝ»ñÇ ÏÇñ³éáõÙ,
- ýÇÝ³Ýë³Ï³Ý ·áñÍÇùÝ»ñÇ ·Íáí ÉÇÙÇïÝ»ñÇ (Áëï ³ñÅ»ÃÕÃ»ñáí ·áñÍ³éÝáõÃÛ³Ý ï»ë³ÏÇ, Áëï ¹ÇÉ»ñÇ, Áëï ÃáÕ³ñÏáÕÇ, stop-loss) ë³ÑÙ³ÝáõÙ,
- ³ñÅ»ÃÕÃ»ñÇ ÷³Ã»ÃÇ µ³½Ù³½³Ý»óáõÙ (¹Çí»ñëÇýÇÏ³óÇ³)` Áëï ÃáÕ³ñÏáÕÇ, ïÝï»ëáõÃÛ³Ý ×ÛáõÕ»ñÇ, Å³ÙÏ»ï³ÛÝáõÃÛ³Ý ¨ ³ÛÉÝ:

<u>¶áñÍ³éÝ³Ï³Ý éÇëÏ</u>

¶áñÍ³éÝ³Ï³Ý éÇëÏÁ µ³ÝÏáõÙ ë³ÑÙ³ÝíáõÙ ¿ áñå»ë áõÕÕ³ÏÇ Ï³Ù ³ÝáõÕÕ³ÏÇ Ïáñáõëï Ïñ»Éáõ íï³Ý· (Ñ³í³Ý³Ï³ÝáõÃÛáõÝ)` å³ÛÙ³Ý³íáñí³Í µ³ÝÏÇ ³ÝÓÝ³Ï³½ÙÇ áã Ñ³Ù³ñÅ»ù (³ñÑ»ëï³í³ñÅáõÃÛ³Ý å³Ï³ë) Ï³Ù ëË³É (å³ï³Ñ³Ï³Ý, ÙÇïáõÙÝ³íáñ) ·áñÍáÕáõÃÛáõÝÝ»ñáí, µ³ÝÏ³ÛÇÝ ·áñÍÁÝÃ³óÝ»ñÇ Ï³½Ù³Ï»ñåÙ³Ý ¨ Ï³ï³ñÙ³Ý Ã»ñáõÃÛáõÝÝ»ñáí, Ë³÷³ÝáõÙÝ»ñáí (ë³ñù³íáñáõÙÝ»ñÇ ï»ËÝÇÏ³Ï³Ý ³Ýë³ñùáõÃÛáõÝ, ÁÝÃ³óÇÏ³ñ·»ñÇ ³ÝÏ³ï³ñáõÃÛáõÝ), ÇÝãå»ë Ý³¨ ³ñï³ùÇÝ ÙÇç³í³ÛñÇ ³Ýµ³ñ»Ýå³ëï ·áñÍáÕáõÃÛáõÝÝ»ñáí ¨ Çñ³íÇ×³ÏÝ»ñáí (Ë³ñ¹³ËáõÃÛáõÝ, ï³ñ»ñ³ÛÇÝ ³Õ»ï):

¶áñÍ³éÝ³Ï³Ý éÇëÏÇ í»ñ³ÑëÏáÕáõÃÛ³Ý ³ñ¹ÛáõÝ³í»ï Ñ³Ù³Ï³ñ·Ç ÏÇñ³éáõÙÝ ³Û¹ éÇëÏÇ ûåïÇÙ³É Ï³é³í³ñÙ³Ý Ï³ñ¨áñ³·áõÛÝ ·áñÍáÝÝ»ñÇó ¿, áñÝ ³å³ÑáííáõÙ ¿ ûñ³Ï³Ý ÑëÏáÕáõÃÛ³Ý Çñ³Ï³Ý³óÙ³Ý, å³ñµ»ñ³Ï³Ý ¨ Ã»Ù³ïÇÏ ëïáõ·áõÙÝ»ñÇ ÙÇçáóáí ·áñÍáÕ Ï³ÝáÝ³Ï³ñ·³íáñÙ³Ý Ù»Ë³ÝÇ½ÙÇ å³ßï³å³ÝáõÃÛ³Ý ·Ý³Ñ³ïÙ³Ý, Ï³ÝáÝ³Ï³ñ·Ù³Ý Ï³ñÇù áõÝ»óáÕ ·áñÍ³éÝáõÃÛáõÝÝ»ñÇ í»ñÑëÏÙ³Ý, ÑÝ³ñ³íáñ éÇëÏ»ñÇ µ³ó³Ñ³ÛïÙ³Ý ¨ å³ï³ëË³Ý³ïáõ Ù³ñÙÇÝÝ»ñÇÝ ¹ñ³Ýó Ù³ëÇÝ ï»Õ»Ï³óÙ³Ý ÙÇçáóáí:

¶áñÍ³éÝ³Ï³Ý éÇëÏÇ Ï³é³í³ñÙ³Ý ¨ ·Ý³Ñ³ïÙ³Ý ï»ë³ÝÏÛáõÝÇó Ï³ñ¨áñíáõÙ ¿ µ³ÝÏÇ Í³Ëë³ÛÇÝ Ñá¹í³ÍÝ»ñÇ (ïáõÅ, ïáõ·³Ýù) Ùßï³Ï³Ý í»ñÉáõÍáõÃÛáõÝÁ ¨ ¹ñ³Ýó í»ñ³µ»ñÛ³É íÇ×³Ï³·ñáõÃÛ³Ý Ñ³í³ù³·ñáõÙÁ` ïáõÛÅ»ñÇ ¨ ïáõ·³ÝùÝ»ñÇ ·Ýáí Ï³ï³ñí³Í Í³Ëë»ñÇ å³ï×³éÝ»ñÇ í»ññ³ÝÙ³Ý ¨ ³å³·³ÛáõÙ ¹ñ³Ýó µ³ó³éÙ³Ý ÙÇçáó³éáõÙÝ»ñÇ Ó»éÝ³ñÏÙ³Ý Ýå³ï³Ïáí: ´³ÝÏáõÙ, ´³½»É II Ñ³Ù³Ó³ÛÝ³·ñÇ å³Ñ³ÝçÝ»ñÇÝ Ñ³Ù³å³ï³ëË³Ý, Ùßï³ÏíáõÙ ¿ ·áñÍ³éÝ³Ï³Ý éÇëÏÇ ·Ýáí Ïáñáõëï Ý»ñÇ ïíÛ³ÉÝ»ñÇ µ³½³ÛÇ Ýå³ï³Ï³Ñ³ñÙ³ñ Ï³éáõóí³Íù, Ñ³Ù³Ó³ÛÝ áñÇ Çñ³Ï³Ý³óí»Éáõ ¿ Ïáñáõëï Ý»ñÇ ¹»åù»ñÇ, ¹ñ³Ýó ã³÷»ñÇ, å³ï×³éÝ»ñÇ ¨ ³ÛÉ é»ÏíÇ½Çï Ý»ñÇ í»ñ³µ»ñÛ³É Ù³Ýñ³Ù³ëÝ ïíÛ³ÉÝ»ñÇ µ³½³ÛÇ Ñ³í³ù³·ñáõÙ` Ý³Ë³ï»ëí³Í Ïáñáõëï Ý»ñÇ å³ï×³éÝ»ñÇ ¨ ã³÷»ñÇ ³Ù÷á÷ í»ñÉáõÍáõÃÛáõÝÝ»ñÇ Çñ³Ï³Ý³óÙ³Ý Ñ³Ù³ñ: Üßí³Í í»ñÉáõÍáõÃÛáõÝÝ»ñÇ ³ñ¹ÛáõÝùáõÙ Ï³ï³ñí³Í »½ñ³Ï³óáõÃÛáõÝÝ»ñÁ ÑÇÙù ÏÑ³Ý¹Çë³Ý³Ý Ñ»ï³·³ÛáõÙ ÝÙ³Ý³ïÇå Ïáñáõëï Ý»ñÇ µ³ó³éÙ³ÝÁ ¨ Ýí³½»óÙ³ÝÝ áõÕÕí³Í ÙÇçáó³éáõÙÝ»ñÇ Ó»éÝ³ñÏÙ³Ý Ñ³Ù³ñ:

¶áñÍ³éÝ³Ï³Ý éÇëÏÇ Ï³é³í³ñÙ³Ý ßñç³Ý³ÏÝ»ñáõÙ »ÝÃ³¹ñíáõÙ ¿ Ý³¨ Ïáñáõëï Ý»ñÇ Ýí³½»óÙ³ÝÝ áõÕÕí³Í ³å³Ñáí³·ñ³Ï³Ý ÙÇçáó³éáõÙÝ»ñÇ áõëáõÙÝ³ëÇñáõÙ, ·Ý³Ñ³ïáõÙ ¨ Ý»ñ¹ñáõÙ` Ñ³ßíÇ ³éÝ»Éáí ¹ñ³Ýó ³ñ¹ÛáõÝ³í»ïáõÃÛáõÝÁ:

Ð³ßíÇ ³éÝ»Éáí µ³ÝÏÇ Ï³ÛáõÝ ½³ñ·³óÙ³Ý é³½Ù³í³ñáõÃÛ³Ý ß³ñáõÝ³Ï³Ï³ÝáõÃÛáõÝÁ, ³å³·³ Íñ³·ñ³íáñíáõÕ ·áñÍáõÝ»áõÃÛáõÝÁ Ýå³ï³Ï³áõÕÕí³Í ¿ ÉÇÝ»Éáõ µ³ÝÏÇ ¹ÇñùÇ ³Ùñ³åÝ¹Ù³ÝÁ ¨ ÁÝ¹É³ÛÝÙ³ÝÁ ÐÐ µ³ÝÏ³ÛÇÝ ßáõÏ³ÛáõÙ, ÙÇç³½·³ÛÇÝ ßáõÏ³Ý»ñ ¹áõñë ·³Éáõ ÑÝ³ñ³íáñáõÃÛ³Ý áõëáõÙÝ³ëÇñÙ³ÝÁ, áñÁ ÑÇÙÝ³Ï³ÝáõÙ Ý³Ë³ï»ëáõÙ ¿ ³ÏïÇíÝ»ñÇ Ñ»ï³·³ Ï³ÛáõÝ ³×, ÇÝãå»ë Ý»ñ·ñ³íí³Í é»ëáõñëÝ»ñÇ /³í³Ý¹Ý»ñ, ÙÇç³½·³ÛÇÝ í³ñÏ³ÛÇÝ Íñ³·ñ»ñ/, ³ÛÝå»ë ¿É Ó¨³íáñ³Í ß³ÑáõÃÇ ¨ ë»÷³Ï³Ý Ï³åÇï³ÉÇ Ñ³ßíÇÝ:

´³ÝÏÇ ³é³çÇÏ³ ï³ñÇÝ»ñÇ ½³ñ·³óáõÙÁ Ù»Í³å»ë å³ÛÙ³Ý³íáñí³Í ÏÉÇÝÇ Ýáñ ÇÝëïÇïáõóÇáÝ³É µ³ÅÝ»ïÇñáç Ñ»ï Í³í³É³íáõÕ áñ³Ï³Ï³Ý Ýáñ Ù³Ï³ñ¹³ÏÇ Ñ³Ù³·áñÍ³ÏóáõÃÛ³Ùµ: Îß³ñáõÝ³ÏíÇ EBRD Ñ»ï í³ñÏ³ÛÇÝ Íñ³·ñÇ ½áõ·³Ñ»é ³ÏïÇíáñ»Ý Çñ³Ï³Ý³óíáõÕ ³ñï³ùÇÝ ³é¨ïñÇ ³Ïñ»¹ÇïÇí³ÛÇÝ ýÇÝ³Ýë³íáñÙ³Ý Íñ³·ñÁ, ÇÝãå»ë Ý³¨ ÑÇ÷áÃ»ù³ÛÇÝ Íñ³·ñÁ:

´³ÝÏÁ Ý³Ë³ï»ëáõÙ ¿ ÁÝ¹É³ÛÝ»É Çñ Ñ³Ù³·áñÍ³ÏóáõÃÛáõÝÁ Ý³¨ ÙÇç³½·³ÛÇÝ ýÇÝ³Ýë³Ï³Ý ³ÛÉ Ï³½Ù³Ï»ñåáõÃÛáõÝÝ»ñÇ, Ñ³ï³å»ë KfW, IFC ¨ ê¨ÍáíÛ³Ý ²é¨ïñÇ ¨ ¼³ñ·³óÙ³Ý ´³ÝÏÇ Ñ»ïª ÷áùñ ¨ ÙÇçÇÝ µÇ½Ý»ëÇ í³ñÏ³íáñÙ³Ý Ñ»ï ½áõ·³Ñ»é ³é³í»É ³ñ³· Ï½³ñ·³Ý³ ÑÇå³áÃ»Ï³ÛÇÝ í³ñÏ³íáñÙ³Ý Ñ³Ù³ï»ùëïáõÙ Íñ³·ñÇ Çñ³Ï³Ý³óÙ³Ý, ÇÝãå»ë Ý³¨ Ýáñ áÉáñïÝ»ñÇ í³ñ³Ï³íáñÙ³Ý Íñ³·ñ»ñÁ:

Ð³Ù³Ó³ÛÝ ÐÐ Ï»ÝïñáÝ³Ï³Ý µ³ÝÏÇ Ñ»ï ÏÝùí³Í å³ÛÙ³Ý³·ñÇ, µ³ÝÏÁ ÏëÏëÇ í³ñÏ³íáñáõÙÁ §ÎÝï»ëáõÃÛ³Ý Ï³ÛáõÝ³óÙ³Ý í³ñÏ³íáñÙ³Ý¦ Íñ³·ñÇ ßñç³Ý³ÏÝ»ñáõÙ:

²é³çÇÏ³ Íñ³·ñ³íáñíáÕ »Ï³Ùáõï Ý»ñÇ ³×Ç ÑÇÙÝ³Ï³Ý Ù³ëÁ Ý³Ë³ï»ëíáõÙ ¿ ëï³Ý³É ïáÏáë³ÛÇÝ »Ï³Ùáõï Ý»ñÇó, ³í»É³óÝ»Éáí Ý³¨ Ù³ïáõóíáÕ Í³é³ÛáõÃÛáõÝÝ»ñÇó Ó¨³íáñíáÕ »Ï³Ùáõï Ý»ñÁ: ì³ñÏ»ñÇó ïáÏáë³ÛÇÝ »Ï³Ùáõï Ý»ñÇ ³í»É³óÙ³Ý áõÕÕáõÃÛ³Ùµ Ï³ï³ñíáõÙ ¿ Ýáñ í³ñÏ³ÛÇÝ ï»ËÝáÉá·Ç³Ý»ñÇ áõëáõÙÝ³ëÇñáõÙ ¨ Ý»ñ¹ñáõÙ:

Ø³ïáõóíáÕ Í³é³ÛáõÃÛáõÝÝ»ñÇó »Ï³Ùáõï Ý»ñÇ ³í»É³óÙ³Ý Ñ³Ù³ñ Çñ³Ï³Ý³óíáõÙ ¿ ¹ñ³Ýó µ³½Ù³½³Ý»óáõÙ, åÉ³ëïÇÏ ù³ñï»ñáí Í³é³ÛáõÃÛáõÝÝ»ñÇ ó³ÝÏÇ ÁÝ¹É³ÛÝáõÙ, Ï³ï³ñíáõÙ ¿ ³ÝÑ³ï³Ï³Ý å³Ñ³ï»ÕÇ ïñ³Ù³¹ñáõÙ, Ý³Ë³ï»ëíáõÙ ¿ ³í»É³óÝ»É µ³ÝÏáÙ³ï Ý»ñÇ ¨ ëå³ë³ñÏÙ³Ý Ï»ï»ñÇ ó³ÝÏÁ, ½·³ÉÇ ³ñ¹ÛáõÝùÝ»ñ »Ý Íñ³·ñíáõÙ Europay í×³ñ³ÛÇÝ Ñ³Ù³Ï³ñ·Ç ³Ý¹³ÙáõÃÛáõÝÇó ¨ ÙÇç³½·³ÛÇÝ åÉ³ëïÇÏ ù³ñï»ñÇ ëå³ë³ñÏáõÙÇó, ÏáÙáõÝ³É Í³Ëë»ñÇ ÁÝ¹áõÝÙ³Ý ÁÝ¹É³ÛÝáõÙÇó:

ÜßíÇ ËÝ¹ÇñÝ»ñÇ Çñ³Ï³Ý³óÙ³Ý Ñ³Ù³ñ µ³ÝÏÁ ß³ñáõÝ³Ï»Éáõ ¿ ï»ËÝÇÏ³ÛÇ å³ñµ»ñ³Ï³Ý í»ñ³½ÇÝáõÙÁ, ÁÝÃ³ó³Ï³ñ·»ñÇ Ï³ï³ñ»É³·áñÍáõÙÁ, Ýáñ µ³ÝÏ³ÛÇÝ ï»ËÝáÉá·Ç³Ý»ñÇ Ý»ñ¹ñáõÙÁ:

´³ÝÏÁ, Ñ³Ý¹Çë³Ý³Éáí ÐÐ µ³ÝÏ³ÛÇÝ Ñ³Ù³Ï³ñ·Ç ³é³í»É Ï³ÛáõÝ ûÕ³ÏÝ»ñÇó Ù»ÏÁ, áñå»ë½Ç ³é³í»É³·áõÛÝë û·ï³·áñÍÇ ïÝï»ëáõÃÛ³Ý ³éÏ³ Ñ³ñ³íáñáõÃÛáõÝÝ»ñÁ, ³å³Ñáí»Éáí µ³ñÓñ Ùñóáõó³Ï³ÝáõÃÛáõÝ ýÇÝ³Ýë³µ³ÝÏ³ÛÇÝ ßáõÏ³ÛáõÙ, ß³ñáõÝ³Ï»Éáõ ¿ Ù³ïáóí»É áõÝÇíÇñë³É µ³ÝÏ³ÛÇÝ Í³é³ÛáõÃÛáõÝÝ»ñ:

²ñ¹ÛáõÝ³í»ï ½³ñ·³óÙ³Ý Ï³ñ¨áñ³·áõÛÝ Ý³Ë³å³ÛÙ³ÝÝ»ñÇó Ñ³Ù³ñ»Éáí ³é³ç³ï³ñ ÷áñÓÇ ¨ Ýáñ µ³ÝÏ³ÛÇÝ ï»ËÝáÉá·Ç³Ý»ñÇ Ý»ñ¹ñáõÙÁ, µ³ÝÏáõÙ ÁÝ¹É³ÛÝí»Éáõ ¿ ·áñÍ³ñÏí³Í Ñ³×³Ëáñ¹Ý»ñÇ ëå³ë³ñÏÙ³Ý ³ÛÝåÇëÇ Í³é³ÛáõÃÛáõÝ, ÇÝãåÇëÇÝ, ûñÇÝ³Ï, HomeBanking Ñ³Ù³Ï³ñ·Ý ¿, áñÁ ÑÝ³ñ³íáñáõÃÛáõÝ ¿ ï³ÉÇë Ñ³×³Ëáñ¹ÇÝ µ³ÝÏ³ÛÇÝ Í³é³ÛáõÃÛáõÝÝ»ñÁ ëï³Ý³É ³é³Ýó µ³ÝÏ ³Ûó»É»Éáõ: àõëáõÙÝ³ëÇñíáõÙ ¨ Ý»ñ¹í»Éáõ »Ý ÇÝï»ñÝ»ï³ÛÇÝ ï»ËÝáÉá·Ç³Ý»ñ, Ñ³ßíÇ ³éÝ»Éáí éÇëÏ³ÛÝáõÃÛáõÝÁ ¨ ³éÏ³ Ý»ñ¹ñÙ³Ý ÑÝ³ñ³íáñáõÃÛáõÝÝ»ñÁ:

ÀÝ¹É³ÛÝí»Éáõ »Ý í×³ñ³Ñ³ßí³ñÏ³ÛÇÝ Ýáñ Í³é³ÛáõÃÛáõÝÝ»ñÇ Ù³ïáõóáõÙÁ, åÉ³ëïÇÏ /ÇÝãå»ë ï»Õ³Ï³Ý, ³ÛÝå»ë ¿É ÙÇç³½·³ÛÇÝ/ ù³ñï»ñáí ëå³ë³ñÏáõÙÁ, ÏáÙáõÝ³É í×³ñáõÙÝ»ñÇ ÁÝ¹áõÝáõÙÁ ¨ ³ÛÉÝ: ´³ÝÏÁ Ý³Ë³ ï»ëáõÙ ¿ ÙÇ³Ý³É §Çîëîòàÿ Êîðîíà¦ ¨ §ARY Speed Remit¦ í×³ñ³ÛÇÝ Ñ³Ù³Ï³ñ·»ñÇÝ:

î³ñ³Íù³ÛÇÝ ù³Õ³ù³Ï³ÝáõÃÛ³Ý ßñç³Ý³ÏÝ»ñáõÙ Ïß³ñáõÝ³ÏíÇ Ù³ëÝ³×ÛáõÕ³ÛÇÝ ó³ÝóÇ ÁÝ¹É³ÛÝáõÙÁ, Ýå³ï³Ï áõÝ»Ý³Éáí ³å³Ñáí»É µ³ÝÏÇ Ý»ñÏ³ÛáõÃÛáõÝÁ Ñ³Ýñ³å»ïáõÃÛ³Ý áÕç ï³ñ³Íùáí: Î½³ñ·³Ý³ ·áñÍáõÝ»áõÃÛáõÝÁ §Reuters Dealing¦ Ñ³Ù³Ï³ñ·áí:

ÐÇÙÝ³Ï³Ý µ³ó³ë³Ï³Ý ·áñÍáÝÝ»ñÁ, áñáÝù Ï³ñáÕ »Ý áñáß³ÏÇ ³½¹»óáõÃÛáõÝ ÃáÕÝ»É µ³ÝÏÇ ·áñÍáõÝ»áõÃÛ³Ý íñ³ª ù³Õ³ù³Ï³Ý–ïÝï»ë³Ï³Ý ·áñÍÁÝÃ³óÝ»ñÝ »Ýª »ñÏñÇ ïÝï»ëáõÃÛ³Ý Ñ»ï³·³ ½³ñ·³óÙ³Ý ÙÇïáõÙÝ»ñÁ, å»ïáõÃÛ³Ý í³ñ³Í ¹ñ³Ù³í³ñÏ³ÛÇÝ ù³Õ³ù³Ï³ÝáõÃÛ³Ý ÑÝ³ñ³íáñ ï³ï³ÝáõÙÝ»ñÁ, Ñ³ñÏ³ÛÇÝ ù³Õ³ù³Ï³ÝáõÃÛ³Ý ÷á÷áËáõÃÛáõÝÁ, áñÁ Ï³½¹Ç ·áñÍ³ñ³ñ ³ÏïÇíáõÃÛ³Ý íñ³, ÇÝãå»ë Ý³¨ ûñ»Ýë¹ñ³Ï³Ý ¹³ßïÁ Ï³ñ·³íáñáÕ µ³ÝÏ³ÛÇÝ ·áñÍáõÝ»áõÃÛ³Ý Ï³ñ·³íáñÙ³ÝÑ»ï:

Üßí³Í éÇëÏ»ñÁ Ù»ÕÙ»Éáõ Ñ³Ù³ñ µ³ÝÏÁ ß³ñáõÝ³Ï»Éáõ ¿ í³ñ»É Ñ³í³ë³ñ³Ïßéí³Í Ý»ñ·ñ³íáõÙ³ÛÇÝ ¨ Ý»ñ¹ñáõÙ³ÛÇÝ ù³Õ³ù³Ï³ÝáõÃÛáõÝ, ÑÝ³ñ³íáñÇÝë Ï³ÝË³ï»ë»Éáí ½³ñ·³óÙ³Ý ÙÇïáõÙÝ»ñÁ, ¹Çí»ñëÇýÇÏ³óÝ»Éáí éÇëÏÇÁ, ÁÝ¹É³ÛÝ»Éáí Í³é³ÛáõÃÛáõÝÝ»ñÇ ó³ÝÏÁ, Ëáõë³÷»Éáí í³ñÏ³ÛÇÝ ¨ ³í³Ý¹³ÛÇÝ åáñïý»ÉÝ»ñÇ Ï»Ýïñáí³óáõÙÝ»ñÇó:

´³ÝÏÇ Ñ³Ù³å³ï³ëË³Ý Ù³ëÝ³·Çï³Ï³Ý ëïáñ³µ³Å³ÝáõÙÁ Ù»Í áõß³¹ñáõÃÛáõÝ ¿ ¹³ñÓÝáõÙ µ³ÝÏ³ÛÇÝ Ýáñ Íñ³·ñ»ñÇ Ý»ñ¹ñÙ³Ý, ·áñÍáÕ Íñ³·ñ»ñÇ Ï³ï³ñ»É³·áñÍÙ³Ý ËÝ¹ÇñÝ»ñÇÝ: ´³ÝÏáõÙ Ýáñ ï»ËÝáÉá·Ç³Ý»ñÇ Ý»ñ¹ñÙ³Ý ¨ ½³ñ·³óÙ³Ý Ïñáõ¿ ¿ Íñ³·ñ³íáñí³Í µÝ³ÃÇÝ: Àëï ³é³ÝÓÇÝ µ³ÝÏ³ÛÇÝ Í³é³ÛáõÃÛáõÝÝ»ñÇ áÉáñïÝ»ñÇ áõëáõÙÝ³ëÇñíáõÙ ¿ ³é³ç³ï³ñ Ñ³Ù³ßË³ñÑ³ÛÇÝ ÷áñÓÁ, Ï³ï³ñíáõÙ ¿ Ù³ñÏ»ïÇÝ·³ÛÇÝ áõëáõÙÝ³ëÇñáõÃÛáõÝ ¹ñ³ ÝÏ³ïÙ³Ùµ, ³å³ÑáííáõÙ ¿ Í³é³ÛáõÃÛáõÝÝ»ñÇ ¨ ï»ËÝáÉá·Ç³Ý»ñÇ Ý»ñ¹ñÙ³Ý Ñëï³Ï ÁÝÃ³ó³Ï³ñ·»ñÇ Ùß³ÏáõÙÁ` Çñ³Ï³Ý³óÝ»Éáí Ý³¨ Ý»ñ¹ñÙ³Ý ÷áñÓ³ùÝÝáõÃÛáõÝ:

´³ÝÏáõÙ Ùßï³Ï³Ý ³ßË³ï³ÝùÝ»ñ »Ý Í³í³ÉíáõÙ Ýáñ Í³é³ÛáõÃÛáõÝÝ»ñÇ, ëå³ë³ñÏÙ³Ý áñ³ÏÇ µ³ñ»É³íÙ³Ý áõÕÕáõÃÛ³Ùµ, Ñ³ßíÇ ³éÝ»Éáí Ñ³×³Ëáñ¹Ý»ñÇ Ñ³ñóáõÙÝ»ñÇ ³ñ¹ÛáõÝùÝ»ñÁ: